

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

K. SZÉKELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
A tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 6 fillér.
többeszi közlésnél 4 fillérért közöltenek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adtnak.

Kossuth Lajos emléke- zete.

(—ő.) Küszöbén állunk azon jelentőség-
teljes napnak, melyen 100 évvel ezelőtt a
monoki fiskális egyszerű házában napvilá-
got látott Magyarország ujkori apostola:
Kossuth Lajos.

A mindenható különös kegyelme volt
mindenható a magyarral; mert ezeréves fenn-
állásának ezernyi veszélyében, a kelet- és
nyugatról reá szakadt véres küzdelmekben,
a belvillongások emésztő harcában csak
atyai gondviselése menthette meg a meg-
semmisülés veszedelmétől.

A válság perczeiben férfiakat küldött
a magyarnak, kik erős kézzel, bátor szív-
vel és lángelméjük fölényével vezetőjévé let-
tek e sanyargatott nemzetnek s hatalmas
szavukkal felrázva a csüggedőket, sziklafailá
fömrögtették, melyen a hatalmasok zsarnok-
sága megtörtött.

Ilyennek küldötte az ég nekünk Kos-
suth Lajost, ki nemcsak a szabadeszmék
apostola, hanem a magyaroknak Mózesé
is volt.

Szavának meggyőző ereje szétrepesz-
tette a jobbágyság bilincseit s népét az
osztályuralom egyiptomi fogságából a jog-
egyenlőség ígért földjére vezette.

Szabad, egyenlő és testvér lett a
magyar.

Kossuth Lajos nem a véres küzdelmek
árán akarta ezt megszerezni nemzetének,
de midőn kéri szava a pusztában hangzott
el, ideális törekvésének jutalmául keserű
rabság lett osztályrésze s az igaz felett
már-már győzedelmeskedett a gonosz, akkor
gyújtó szava ugyan fegyverbe szőlította a
magyart, de ez csak a jogos önvédelem
végső menedéke volt, hogy nemzetét meg-
védje a végpusztulástól, melyre őt az ár-
mány szánta.

Ekkor harsogott szét e hazában a har-
czi riadó „Talpra Magyar” s hazánk bér-
czes oldalairól százszorosan visszaverődve
visszhangra lett a paloták és kunyhók lakói-
nak szívében.

Bekövetkezett a titánok harca. Elszánt,
véres, de dicsőségteljes harc volt az.

Mintha Deykalion kövei elevenedtek
volna újra fel, úgy termett semmiből az
ifju honvédsereg, mely a győzelmek babér-
koszorújával övezte zsege homlokát és
becsületet szerzett a magyar névnek.

Szükségképpen bekellert következnie e
titáni harcnak, hogy a csaták ágyutüzében
megégett régi rendi Magyarország hamvai-
ból ragyogó Phönixként támadhasson fel

a mai önálló, alkotmányos ifju Magyar-
ország.

E század nekünk magyaroknak a meg-
váltás százada volt, mert dicsőségteljes har-
czaink a szabad fejlődés zálogát hordták
magukban.

S még egyre tanít e dicsőséges kor-
szak arra, hogy az oly sokszor meggya-
nusított magyar fényesen bebizonyította,
miszerint önvédelmi harca nem a királyá-
val való meghasonlás harca volt.

Nem!

E harc az érzelmek megtisztulásának
kohója volt, melyből mint szinarany ragyo-
góan vált ki a király iránti szeretet és
ragaszkodás; mert egy saját sorsát intéző
szabad nemzet szabadon fogadhatta el fel-
kent uralkodójának békülésre nyújtott jobb-
ját s szabad akaratából adhatta cserébe
szívének legszentebb érzelmét — hűségét.

Ha tehát a magyar nemzet a bekövet-
kezendő nagy napon hálás kegyelettel adó-
zik Kossuth Lajos emlékének, csak király-
hűségének megbízhatóságáról tanuskodik,
mert bizonyítékát nyújtja annak, hogy a kit
szeretettel zár szívébe, azt onnan nem tépi
ki az idők semmiféle vihára sem.

Ezért e napon a természet fenséges
szépségében ragyogó templom legyen Ma-
gyarország és szálljon azurkék mennybolto-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCZÁJA.

Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulóján.

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

„Ó, szent öreg, előre hallok,

Kérdő szózatod:

A lobogóm, a zászlóm merre, hol van?”

Mi fényözön árad szét a

Hon felett,

Glóriába vonva földet

És eget? . . .

Kossuth „születésnapja”

Hajnala:

Századikszor a hazára

Hasad ma!

Óh, magyar nép szent karácsony

Ünnepe:

Szívünk s lelkünk honfitüzzel

Töltsd tele . . .

Zendülj lantom, repülj át a

Szép hazán,

Megváltónk szent születése

Hajnalan! . . .

Vérrel szerzett drága föld, ős

Örökünk:

Tied verejtékünk, vérünk

És könnyünk;

Ámde mostan, a ki magyar

Viduljon,

Se köny, se vér, se verejték

Ne hulljon!

Régi dicsőségnek sugár-
Mezéből:

Az ünnepre — öltözzék mind,

Mind föl;

Gazdag s főur nincs m'ért a pórt

Lenézze:

Közkincs a mult dicsősége,

Szent fénye!

Sátánnak is volt egy napja

Hajdanán; —

Rászolgáltál: — örülj, tombolj

Óh hazám!

Áldja meg az Isten a jó

Kedvedet,

Ellenséged légióit

Verje meg! . . .

Mi voltunk egykor a világ

Ostora?

Legyen kedvünk most a világ

Szinbora.

Kardunk helyett, — melyet hajdan

Rettegett: —

Szellemünk előtt hajts világ

Most fejet.

Nem sok babért arathatni

Most karddal . . .

Nyers erőt nem kísérget üdv

S diadal . . .

Békés a kor; — szorgalom, ész,

Tudomány:

Többre visz, mint a fringia

S buzogány.

Sajó — s Mohács! nemzeti nagy

Temetők,

Óltalmaz ily csapásoktól

Teremtők!

Jó magyar vér özönével

Hol folya:

Önhibánkért szörnyű gyászt hajh,

Ránk hozza;

S Világos! fényes kör sötét

Sírköve,

— Melyet undok árulás rut

Ördöge

Állított a magyar nemzet

Fejéhez: —

Légy tanulság . . . föl álmunkból,

Te ébressz!

Pártviszály szült itt is, ott is

Vészt . . . — Hazám!

Küzd le ez öröklött ős-bűzt . . .

S igazán

Nagy — nagyobb lesz mint Mátyás

S Lajos alatt,

Mig három tenger uralta

Jogarad! . . .

Hah! . . . Moháctól — Világosig —

Bűnhődénk . . .

Háromszáz év éjszakája

Szállt fölénk!

Háromszáz év! . . . El ne fogj óh

Örjülés . . .

Háromszáz év . . . jóllétnek is

Bűnhődés . . .

zatához milliók imája. E nap legyen a dicséret, hála és ájtatos elmélkedés dicső napja, melyen minden szív ment legyen a köznapi harcokban, az élet nehéz küzdelmeiben gyülemlett salaktól és egyesüljünk mindnyájan amaz egy fohászbán: Legyen áldott a mindenható kegyelme, hogy válságos időkben nekünk adta Kossuth Lajost!...

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. közgazgatási bíróság 1901. évi 529. sz. határozatából: »A munkaadó 30 napi kórházi ápoltatási kötelezettsége cselédjével szemben nem kezdődik újból azon esetben, ha az ápolat rövid idejű gyógyult állapot után ismét előbbi betegségébe esik vissza, mert ilyenkor csak folytatólagos gyógyításról van szó, nem új megbetegedésről.« — A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1901. évi 37,661. sz. rendeletéből: »Az oly telepek felállításához, melyeken apró állatokat, szárnyasokat üzletszerűen vágnak, iparhatósági telepengedély szükséges.« — A m. kir. közig. bíróság 10997—900. sz. határozata: »Folyó kiadások fedezésére szolgáló pénztári maradvány illetékegyenérték alá eső ingó vagyonnak nem tekinthető.« — A m. kir. közig. bíróság 1901. évi 559. sz. határozata: »A községi előfogatozásnak kizárólag természetben vagy éppen csak az igavonó állatok, illetve a fogatok tulajdonosai által való lerovását törvényes intézkedés elő nem irván, azt a község bérbeadás útján is teljesítheti a fölmerülő kiadás, a mennyiben a községi törzsvagyon jövedelméből nem fedezhető, községi adó útján és pedig mint a község minden tagját egyenlően érdeklő közigazgatási költség, az összes egyenes állami adók után kivetendő községi adó útján fedezendő.«

Világnapló.

Szeptember 12-én.

Szögyény berlini magyar nagykövet, mint minden évben, szabadságának félbeszakításával Bécsbe érkezett, hogy Ő felségénél kihallgatásra jelentkezzen. A nagykövet innen kedden este csöcéri birtokára utazott. Népgyűlés volt a közelmúlt vasárnap Maros-Vá-

árhelyen, az önálló vámterület érdekében. Ezen népgyűlésen az Erdélyrészt érintő körök vettek részt az összes erdélyi törvényhatóságok bevonásával. A gyűlésen Kossuth Ferencz, Bakonyi Samu, Gál Sándor, Sebes Dénes, Bedőházy János, Krasznay Ferencz és Ráth Endre is részt vettek. Az újja szervezett magyarországi szociáldemokrata párt is országos mozgalmat indított az önálló vámterület érdekében. Vasárnap és hétfőn hét helyen tartott a párt népgyűlést és pedig Debreczenben, Adán, Szerbpádén, Magyarpádén, Kokán, Mindszentben és Apostagon. A vitás tengerszem ügyében a nemzetközi választott bíróság befejezte a helyszíni szemlét. A bíróság hétfőn Grácba utazott, hol csütörtökön és pénteken zárt ülésben tanácskozik, szombaton pedig kihirdeti az eredményt.

Albánia forrongásáról — mely egyúttal oroszellenes tüntet ésnek is mondható — szól a legújabb hír. Mitroviczán orosz konzulátus felállítása van tervbe véve, mely állásra Scsebin a csár által ki is nevezetett, de aligha állását, legalább egy időre elfoglalhassa, mert Bolyetincz Isza albár vezér számos albán hívével gyűlést tartott, mely gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a konzulátus felállítását szükség esetén úgy akadályozzák meg, hogy a megérkező konzult a város lakóinak azzal adták tudtul, hogy a ki az orosz konzulnak vagy kíséretének lakást mer adni, azt is megölik. Venezuelai távirat szerint most a felkelők ellen fordult a balszerencse. Ugyanis Castro elnök Tinaquillo mellett egy elkeseredett küzdelemben teljesen megverte a felkelőket, a kik Lasianó, Mendoza és Rieva tábornokok alatt állottak. Az angol Standardnak táviratozza Odesszából, hogy az orosz kormány a berlini szerződés revíziójával foglalkozik, hogy így lehetővé tegye a maczedonai kérdésnek megoldását.

A kisiparos boldogulásának föltételei.

II.

Az általános emberi műveltség s így a szak-képzettség megszerzésének is alapvető eszközei az olvasás és írás. Valóban ennek tudása nélkül ma-napság az emberek sorába magunkat alig számíthatnók. Valamely nemzetnek műveltségi fokát az olvasni és írni tudók számából ítéljük meg, lássuk, hogyan állunk e tekintetben Magyarországon, illetve a magyar korona területén.

A magyar korona területén az 1891-iki népszámlálás adatai szerint (az idejéig még nem árendelkezésünkre) kerek számot véve: 17,5 millió lakost találunk. A lakosságnak (a gyermekeket is beleértve) csakis 54,6 százaléka tudott hol írni hol olvasni. Népegyeségünk felerészének tehát a lelkét a tudatlanság homálya borította be.

A legsajnosabb a dologban pedig az, hogy a kisiparosoknak is igen jelentékeny része az olvasni és írni nemtudók kategóriájába esett.

Igen elszomorító képet nyújt Magyarország műveltségi állapota különösen akkor, ha azt Németországgal hasonlítjuk össze, a hol ugyanis az 1892—93. évben behívott újonczoknak csupán 0,38 százaléka nem értett — hogy úgy mondjam — az olvasás és írás mesterségéhez.

A nép műveltségét tekintve még a szomszédos Ausztria is szépen nyakunkra nőtt, a mennyiben lakosságának közel kétharmada bírta az 1890-iki népszámlálás adatai szerint a műveltség megszerzésének alapfeltételeit: az olvasni- és írnitudást.

S most már azt kérdelem: az általános emberi műveltség megszerzése szempontjából minő ismeretágakban kellene magunkat tökéletesítenünk. A népiskolában szerzett ismereteinket mely tantárgyakban kellene kibővítenünk?

Első helyen említem: édes anyanyelvünknek ismeretét. Gondolataink, érzelmeinknek szóban és írásban való helyes kifejezésére nyelvünk ismerete nélkül képesek nem vagyunk.

Szép nyelvünk fejlődésének, törvényeinek, sajátosságainak ismerete, a mig egyfelől rendkívül fejlesztő, képző hatással van lelkünkre, másfelől megtanít minket helyesen, összefüggően gondolkodni, szépen beszélni. Ennek aztán ki vonhatná kétségbe a gyakorlati hasznát is. Az üzleti életben ugyanis bizalmunkra azon embert érdemesítjük, a ki ügyes beszédével, helyes eszejárásával mutatja, hogy e téren is bír bizonyos fokú lelki műveltséggel. Az ügyes beszédnek, a rábeszélő képességnek gyakorlati hasznát különben eléggé bizonyítják az u. n. kereskedelmi ügynökök, a kik ebbeli készségükkel olykor a legszebb üzleteket kötik meg. A jó sváda (beszélő képesség) dusan kamatozó tőke az üzleti életben.

Anyanyelvi ismereteinknek folytonos bővítése, különösen jó könyveknek olvasgatása által

Átérzed-e nemzetem e
Szörnyű gyászt? ...
Boldogságotat jövőben
Jól vigyázz! ...
Járjuk be a testvérharcok
Téreit:
Hol felénk rettentő példák
Réme int.

És tegyünk a vérmezőkön
fogadást:
Tartsunk közös, nagy nemzeti
Áldomást, —
Mint Almossal a honszerző
Hét vezér —
S folyon — ha kell, a pohárba
Újra vér.

Nyolcz millió magyar kar és
Magyar szív:
Nincs oly titáni harc, melyet
Ki nem viv!
Okulva a multakon — én
Nemzetem —
Győzni fogsz új harcokon
S enyészeten ...

Adriától ős Budvárig
Ez a hit
Tartsa össze a hon'ányit
S fiait;
S a nagy mult vértengerének
Méhéből:
— Phönixként — új élet napja
Kel itt föl.

S bár közöttünk — ha szétnézünk
E hazán: —
Az ellenség egy dühöngő
Oceán.

De: köszál az akarat ... s ha
Egyezünk:
Örökelet vár miránk, — nem
Veszhetünk.

Kárpátoktól Adriáig
Föl tehát!
Ünnepeljük a Kossuth-kor
Hajnálát,
Visszhangozzék ünnepedre —
Drága hon!
S ég, mező, erdő, hegy, völgy és
Bérczorom.

Minden kis rög, mohlepott vár,
S düledék:
Hirdesse a mai nap nagy
Ünnepét;
Virág lepje — hol vér folyt a
Harcmezőt ...
Kápolnát ... Piskit ... Budát
S száz vérmezőt.

És tegyünk mind esküt a szent
Ünnepen:
Sujtsa átok, ki honához
Hűtelen.
Ki nem áldoz vért, vagyont — ha
Erte kell: —
S áruló az, — megvetést, gunyt
Érdemel!

Ég s föld zengje vissza ajkunk
Esküjét:
Hogy nem lel itt vigaszt, nyugtot,
Enyhülést,
Kit aljas önérdék s nem szent
Cél vezet
S áruló —: ki ilyenekkel
Foglalkozik.

Kossuth Lajos szent nevére
Esküdjünk:
Korcsutódok, gyász-magyarkák
Nem leszünk;
Unokákról unokákra
Szálljon át —
Szent örökül —: hön szeretni
A hazát! ...

Óh, dicső honszerelem! szent
Egi láng!
Ragyogja be áldott fényed
Szép hazánk ... —
Te voltál a hősök vezér-
Csillaga,
Kikben a szív s lélek honért
Sir vala; —

Mig életrekeltő lángod
Föllobog:
Hamvaikban is a szív még
Föllobog ...
— Varázsold szívük porából
Újra át:
Hajdankori büverőd egy
Sugarát!

S ápolja kezéd szívünkben
Gonddal azt;
Virágot — halásan — egykor
Ugy fakaszt:
Vérrozsákat, csert, babért a
Harcz terén,
Borostyánt, pálmát: a béke
Idején.

S a szabadság istennője
Odaszáll:
Honfivérből hol nyílt legtöbb
Rózsaszál;

a helyes fogalmazásnak első feltétele. S a ki helyesen tud fogalmazni, az képes lesz aztán arra is, hogy az üzleti levelezést, egy-két fontosabb ügyiratnak a szerkesztését is elsajátíthassa. S mily nagy szüksége van erre a kisiparosnak is! Ha üzleti levelezéseit mással végezteti, az nagy baj, mert olykor legtitkosabb üzleti dolgait kell — hogy úgy mondjam — piacra vinnie. S ez már nem egy iparos embernek okozott érzékeny anyagkárokat.

A számolási készségnek áldásait az üzleti életben lépten-nyomon tapasztalhatjuk. Van-e a napnak egyetlen órája, a midőn számolási ügyességét, készségét az iparos ember a maga előnyére föl ne használhatná. Pontos, gyors számításával időt kimél s megóvja magát a lelketlen emberek rászédéseitől. Az általános emberi műveltség megszerzése szempontjából tekintve pedig magát a számolás tudását: elmondhatjuk, hogy nincsen egyetlenegy ismeretág is, mely jótékonyabban hatna a lelki életre. Mert mindenütt a kétszerkettő = négy igazságával szól hozzánk; igazságos, becsületes lelket nevel bennünk, a mely igazságos, becsületes lélek éppen az iparos pályán terem legáldásosabb gyümölcsöket.

S hát a havasiak az ősök verétől, ezer emlektől megszentelt földjét nem kell-e alaposan ismernie az iparos embernek. Nem említem én azt a gyakorlati hasznót, a mely hazánk természeti viszonyainak ismeretéből az iparos emberre háramlik.

Csupán azt említem meg, hogy bizony iparosaink között is akadnak emberek, a kik olyan formán gondolkoznak, hogy: ubi bene, ibi patria. Vannak emberek, a kiknek míg jól van dolguk ragaszkodnak a hazához, ám ha sorsuk balra fordul: nem kedves előttük többé a táj, a hol napvilágot láttak. Nem kedves előttük a ház, hol édes anyjuk kebelén az élet első örömeit izlelék. Elmosódik lelkükben a virágos rét, a hol egykoron játszi pillangóként szálltak virágról-virágra. Csodálatos, előttem megfeythetetlen dolog az, mondom, hogy vannak emberek, a kik letudnak számolni azokkal a szent kötelékekkel, a melyek a gyermeket a szülőkhöz, a férfit a jó baráthoz, a testvért a testvérhez fűzik, s elmennek a távol idegenbe. Elmennek ismeretlen világba, oda, a hol — mint

a dal mondja — „mert nem értik a szavunkat, nem értik a bánatunkat.“ Messze-messze mennek, mintha bizony valahol a föld hátán szebb nap derülne életük egére, mint itt a haza földjén.

Mily rosszul esik azt látnunk, hogy bizony sokan vannak, a kik részt vesznek ugyan a szép dalban, hogy: „Hazádnak rendületlenül, légy hűve oh magyar!“ és még is hűtlenek lesznek hazájukhoz. Csak pusztá szó az, a mi ajkukon elhangzik. Szó, a melynek nincs tartalma; dal, a melynek nincsen szíve. Az igazi dal a szív mélyéből fakad.

Valóban az ilyen érületű emberek tanulhatnának hazaszeretetet a szegény eszkimóktól, a lapoktól, a kiknek nincsen dus aranykalásztól rengő téreik; hazájukban nincsen erdő, nincsen virány. Örökös jéghorította hazájukban kimondhatatlan küzdelem az életük: s még is ragaszkodnak szülőföldjükhöz, nem hagynák azt oda a világ minden kincseért sem.

Hazánk szépséges tájait megismerve, bizonyára nagyobb lesz a ragaszkodás, a vonzalom, a mely minket elválaszthatatlanul ideköt: egyben szakadatlan munkára serkent, ama nemes küzdelemben, a mely nemzetünknek öröklétet biztosít a földön, a melyről a költő oly szépen mondja: „Ha a föld Isten kalapja, úgy hazánk bokréta rajta.“

Spaller József.

Egyházi élet.

„Építsünk Székelyudvarhelyt templomot.“ Ez alatt a czim alatt az „Unitárius Közlöny idei 9-ik számában id. Daniel Gábor ny. főispán, mint az unitárius egyház főgondnoka tollából lelkes hangú felhívás látott napvilágot az unitárius egyház egyeteméhez intézve, melyben meleg érdeklődéssel fejt ki, hogy városunkban — hol az unitáriusok mintegy 500-at kitevő számban laknak — egy unitárius templom építése mennyire elodázhatatlan szükségét képez. Mi is örömmel veszünk tudomást ezen városunkat érdeklő mozgalmról, sőt miután — tudomásunk szerint — az unitáriusok a Bethleo-utcai Vánky-féle telken egy díszes és monumentális templomot szándékoznak építeni, mely városunknak is díszére válik, őszintén üdvözljük azt. Kulturális tekintetben is városunkra nézve haladást jelent. Éppen ezért e

mozgalomnak anyagi és erkölcsi támogatását olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk. A magunk részéről szintén ohajtjuk, hogy az érdemes főgondnok lelkes hangú felhívásának minden irányban legyen meg a kívánt eredménye s vele együtt a helybeli unitáriusok régi vágya, hogy Székelyudvarhelyt unitárius templom épüljön, minél előbb megvalósuljon!

Hitelügy.

Ugron Zoltán röpirata.

A gazdasági egyesületek országos szövetsége Pozsonyban szépen sikerült gazdasági kiállítást rendezett. A kiállítás megnyitását megjelent Széll Kálmán kormányelnök és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is. A kiállítás keretében folyt le Pozsonyban az országos gazdakongresszus is. A gazdasági kongresszus tagjainak szíves figyelmébe ajánlva: Ugron Zoltán udvarhelymegyei nagybirtokos „Követeljük állami közbenjárást a földhitel mizeriák orvoslása körül“ czimen egy igen ügyes és okos röpiratot írt.

Ugron Zoltán röpiratát annyival szívesebben üdvözljük, mert az abban foglaltak a mi nézeteinkkel teljesen megegyezők.

A „Székely-Udvarhely“ folyó évi augusztus hó 17-én megjelent 33-ik számában a székely kongresszus programjához fűzött megjegyzéseinkben ugyanis többek közt a Magyar Földhitelintézet itteni működésére szóról szóra ezeket mondtuk:

„Ez az intézet (t. i. a Földhitelintézet) az udvarhelymegyei gazdasági egyesület által is támogatott memorandumban fordult a kormányhoz. Memorandumát a budapesti napilapok vezércikkében méltatták. A kongresszus programjából azonban ennek a dolognak az ismertetése teljesen hiányzik.

Nézetünk szerint pedig ennek is benne kellene lenni.

Hiszen a Magyar Földhitelintézet egy már meglevő hatalmas intézmény s itteni működését már meg is kezdte. Mennyivel könnyebb volna egy már meglevő intézményt kellően kihasználni, mint egy bizonytalan eredményű új intézményt létesíteni!...

Ugron Zoltán röpiratában a tusnádi székely kongresszuson a hitelügy javítására tett javaslatokat ismertetve, a Hegedüs Loránt képviselő javaslatáról ezeket mondja:

„Fel van abban sorolva, hogy az eladósodás mérve magas kamatlábu kölcsönökkel mily nagy, s akkor egy új, tehát gyenge pénzügyi intézetet kíván felállítani, mely záloglevelek kibocsátásával foglalkozik... stb....

Tegyük fel, hogy mégis létrehozható lenne s akkor egy minimális alaptőkével bíró intézet megjelenik zálogleveleivel a pénzpiacra versenyezni a Magyar Földhitelintézettel, mely világszerte ismeretes, melynek nem kell részvényekre osztalékot fizetni, mely tartalék alapokban a legnagyobb magyar tőkét képviseli s melynek adminisztrációja milliárdokon oszlik el.

... Hát igazán azt hiszi a t. előadó, hogy az általa kontemplált új intézet többet tehet, mint a régiek... Avagy a Magyar Földhitelintézet szűkkeblű, nem akar hazafias lenni? — De hogy. Megdicséri áldozatkészségét a kölcsönök olcsó lebonyolítása körül... Ebben a nézetben van Hollak főispán is személyes tapasztalatai alapján.

Ugron Zoltán röpirata ezek szerint mindenben megerősíti a mi nézeteinket s csak hála és dicséret illeti azért, hogy országszerte nyilvánvalóvá tette azokat a bajokat, melyeken a kongresszusi javaslatok még megvalósulás esetén sem segítenének.

A röpirat további részeiben Ugron a székely kongresszuson elfogadott több ilyen nemű javaslatot teszi kritika tárgyává s állami közbenjárást kér a földhitel mizeriák megszüntetésére.

A röpirat jellegéje az: „Horánszky mondotta, hogy kivihető.“

S a sürgős állami beavatkozást, mint Horánszky politikai végrándéletét minél előbb kívánja. Ez az állami beavatkozás abban nyilvánulna, hogy a Földhitelintézet házakra is adhatna kisebb kölcsönöket. A kölcsönök minimuma 200 korona kellene, hogy legyen.

Ez lenne a székely kérdés igen nagy lépéssel való előbbvittele.

Koszorút fon vértanui
Fejére
S honszerelmüket följegyzí
Az égbe...

Volnék dús: építnék fényes
Templomot,
Hogy oltárod örök lánggal
Égjen ott;
S benne téged — óh dicső
Honszerem!
Szabad népek dicsérjenek
Szüntelen!...

— De mit mondok...? Ime, zászlód —:
Itt lobog!
Honszerem! hazánk —: a te
Templomod;
Oltáridul ég itt millió
Kebel...
Szabadság! Dicsőség! érted
Ünnepel...

Van-e hely — a nagyvilágon —
Ektivül:
Szentebb lánggal érted hol még
szív hevül?
Hol versenyre kelve, osztva
Drága vért:
Férfiakkal halt a nő is
A honért...!

Óh szabadság! hol volt több
Apostolod?
Zsarnokság! hol zugott többet
Ostorod...?
Ektivül: a nagyvilágon
Van-e föld,

Mely rablánczot, szolgáljarmot
Ugy gyűlölt?...!

Hát emeld fejed az égre
Nemzetem;
Büszkén tekinthetsz át a tünt
Éveken...
Ha volt mért —: a mult eléggé
Büntetett...
Föl hazám! Most ülj tettekben
Ünnepet!...

Hajh! Mért köztünk nem lehetsz
Apostolunk?
Magyarország Megváltója.
Kossuthunk!
Te készíted elé a szent
Ünnepet...
Égi honból áldva nézd hát
Művedet...

Szabadság! Egyenlőség!
Testvériség:
Harsány hymnusod világra
Zendítsék;
Kérj Istentől örök áldást
Hazánkra,
A mennyország zengjen áment
Reája...

S szabadságért megdicsőült
Szentjeink —
A sphaerák zenéje mig dalt
Zeng nekik —:
Együtt ünnepelnek — ott fön —
Mivelünk...
S Petőfi csillagkoszorút
Hint nekünk...

Biró Pál.

Különfélék.

— **Erzsébet magyar királyné** halálának évfordulóján, e hó 10-én az összes templomainkban gyásztisztiztet volt s minden magyar szívből egy öszinte sohaj szállt az Egek urához, jó királynénk lelkiüdvéért.

— **Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulóját** városunk közönsége is méltóképen fogja megünnepelni e hó 19-én és megelőzőleg 18-án este. Csütörtökön kitzük a nemzeti lobogókat és este a várost kivilágítják. A milleniumi székely emlék-oszlop mellett hazafias zene és ének, esetleg alkalmi beszéd lesz. Ezután este 8 órakor a polgári önképző és segélyző egyesület a Budapestszálló disztermében az agyagfalvi székely-emlék javára fogja hazafias estélyét megtartani a következő műsorral: 1. Nyitány. Kossuth induló. Előadja a helyi zenekar. 2. Himnusz. Erkel Ferencztől. Éneklő a Dalegylet. 3. Petőfi ébredése. Drámai költemény, E Kovács Gyulától. Előadják: „Nemő” Hann Pepi, „Petőfi” dr Fodor Boldizsár. 4. Éléképek: Zichy Mihály Apotheozisa 1848—49 és 1866. Az éléképekben részt vesznek: Hein Eszter, Szentes Ilona, Mészáros Róza, Lakatos Vilma, Fischer Ferenczné, Mészáros Zoltán, Jakabos Miklós Pál Gyula, Szabó Gyula, Benedek Aladár, Klein Ármán. 5. Kossuth himnusz. Papp Zoltántól. Éneklő a Dalegylet. 6. Részlet Katona F. „Bánk-Bán” cz. művéből. Bánk: Csiki Albert, Tiborcz: ifj. Szemerjai Károly. 7. Agyagfalvi induló. Előadja a helyi zenekar. — **Helyárak:** Páholy 5 K, I. rendű körszék 1 K. II. rendű körszék 80 f. Karzati ülő 60 f. Földszint 50 f. Karzati álló 40 fillér. — Szeptember 19-én (pénteken) egész nap az összes kereskedések és ipari üzletek zárva lesznek. D. e. 9—10 órakor ünnepies istentisztelet, 11 órakor a vármegyeház nagytermében Szakáts Zoltán polgármester elnöklése alatt diszközgyűlés lesz. Elnöki megnyitót után Soó Rczsó dr ügyvéd, városi tisztü ügyész előterjeszti a tanács javaslatát Kossuth Lajos érdemeinek jegyzőkönyvi megörökítése iránt. Embery Árpád róm. kath. főgymn. tanár, városi képviselő emlékbeszédet mond, melyet a polgármester záró szavai követnek. E helyen kérjük városunk lakosságát, hogy már csütörtökön tüzze ki a nemzeti lobogót és este világítsa ki ablakait nagyházánkfia emlékére.

— **Lelkész kinevezés.** Lőrinczi István felső-rákosi unitárius lelkészt Ferencz József püspök a székelykereszturi egyházközségbe rendes lelkésznek kinevezte.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a Belle László áthelyezésével a székelykereszturi tanítóképző intézet gyakorló iskolájánál megüresedett tanítói állásra Botos Imre kolozsi elemi népiskolai igazgatót nevezte ki.

— **Sebestyén Sándort,** a helybeli református egyházközség rokonszenves, közkedveltségben álló segédlelkészét, a ki a jelzett minőségben két évig működött s a nehéz és hosszú, reudes lelkész nélküli időkben oly elismerésre méltó buzgó odaadással, lelkiismeretességgel és tapintatosan vezette az egyháznak különösen spirituális ügyeit, dr Bartók püspök e hónap elején az olaszteleki lelkészi állomásra nevezte ki. Udvarhelyi hivatól folyó hó 21-én fog elköszönni arról a szószékről, a honnan oly lelkesen és ékesen hirdette az evangéliumot. Ez alkalommal az istentisztelet alatt Morascher Hugó zenetanár fog az orgonán játszani; az ima és beszéd között ugyancsak az ő vezetése alatt a polgári dalkör énekel. A hívek közül bizonyára sokan keresik fel ez alkalomból az Ur házat, mindazok, a kiknek rokonszenvét, tiszteletét és elismerését a távozó magának kivívta.

— **Székelykeresztur közönsége** Kossuth Lajos emlékét méltóképen alábbi módon ünnepli meg: Szept. 18-án este a várost kivilágítja, a város közelében fekvő Jézuskiáltó hegyecsucson örömtüzet gyújt, tűzijátékot rendeztet, a Kossuth-terén felváltva a helybeli Polgári és népzenekek játszanak; 19-én az ünnepély az ev. ref. templomban kezdődik. Az énekdarabokat végzi a m. kir. tan. képz. intézet ifjúsága Végler Gyula ének és zenetanár vezetése alatt. Játsszik a Polgári zenekar is. Alkalmi imát mond Karácson István helybeli ev. ref. lelkész, Rákosi Viktornak remek alkotású Kossuth-fóhászt pedig Varga Dénes als-siménfalvi unitárius lelkész imádkozza

el. Templomozás után disz képviselőtestületi gyűlés tartatik nyilvános jeleggel. Az estéli ünnepélyt fátylas menet vezeti be a Polgári zenekar kísérete mellett. Az alkalmi emlékbeszédet dr Szolga Ferencz unitár. gymnasiumi tanár tartja. Majd Sándor Géza körispataki unitárius lelkész rebegi el szintén Rákosi Viktor nemzeti Miatyánk szerü Kossuth-fóhászt. Alkalmi költeményeket mondanak: Fazekas Pál, m. kir. tank kertésztanító és Telman József IV. éves képezdei növendék. Az ének és zenei részt e helyen is a képezdei nemes ifjúság és a Polgári zenekar végzi. Esti ünnepélyt közvacsora követi. Ez alkalommal a Székely-Kereszturon élő 48-as honvédek megvendégeltetnek. E város közönsége illő és méltó lelkesedéssel készül a nagy és szent ünnepélyre, multjához ez alkalommal is hű akar maradni.

— **Benedek Elek és a tanítók.** A következő sorokat vettük: »Nagyságos Benedek Elek Urnak Kis-Baczon. A »Magyarság« révén Nagyságod ellen szórt minősíthetlen vádak alkalmából mi, a kik ismerjük nemes szívéről s puritán becsületességéről, változhatatlan tiszteletünknek és nagyra-becsülésünknek adunk kifejezést. Büszkén valljuk Nagyságodat az Erdővidéki tanítótestület tiszteletbeli tagjának, kinek nevére a Tanítók Házában alapot létesítettünk. Legnemesebb szándékkal folytatott székely mentési munkája közben kapott sebeit feleldesse az a tudat, hogy szeplőtlen nevét tisztelettel emlegeti a magyar tanítóság addig is, míg a vádak megtoroltatnak és szeretettel veszi ajkaira a székely nép, kinek sohasem volt igazabb barátja. Az irodalom tisztos munkásának s a nemzeti közoktatás tollbeli bátor harczosának tiszteletteljes üdvözléssel: Vargyas, 1902. szept. 7-én. Tarcsafalvi Albert az Erdővidéki tanítótestület elnöke, Sz. Borbáth Vilmos állami isk. igazgató, B. Láng Dalma, Nemes Irma, Péter Jolán, Kiss Tamás, Péter Izsák, Gáspár Albert, Karácson Ödön, ifj. Jancsó István áll. isk. tanító, Boda Albert, id. Jancsó István, János Sándor áll. isk. tanító, Kolumbán György, Bakó Károly állami tanító, Bakóné Sándor Ilona, Nagy Béla, Hegedüs Lajos áll. isk. tanító, Hegedüsne Schröd Teréz, áll. tanítónő, Imreh Arnold ev. ref. tanító, Kovács Áron ev. ref. tan., Geley Vilmos áll. isk. tanító, Buksa Sándor tanító, Simon Ferencz áll. tan., Szabó Kálmán ig. tanító, Sándor Lajos áll. isk. tan., Józsa Gábor, Boda Samu ig. tanító, Kisgyörgy Tamás, Tana János, Albert Lőrincz, Farkas Aladár, Kalabér Sámuel, Szolnoky Irén, Pálfi Elek ev. ref. tanító, Búzás János, Török Albert r. kath. tan., Gáspár István ev. ref. tan., Kolumbán Géza ev. ref. tan., Czirmai Lajos az Erdővidéki tan. egy. jegyzője, Ferenczi Lajos áll. tan., Sándor Mariska, Szász Béla tanító.

— **A székely becsülete.** Széll Kálmán miniszterelnök a minap pénzesutalványt kapott a postán. Öt koronáról szólott az utalvány s feladta ezt a kis summát „tekintetes Széll Kálmán miniszterelnök urnak” Csulak András, a becsületes székely. Hogy miért becsületes, arra ez a kis história felel meg: Rátóton tanácskozott Koerber miniszterelnök Széll Kálmánnal, amikor jelentik a kormányelőknek, hogy egy székely atyafi mindenáron beszélni akar vele.

— Gyalogszerrel jövek, — mondta a székely — mert igen fontos a dolgom!

Nem is tudták lerázni a székelyt s odaviték Széll Kálmánhoz.

— A tekintetes miniszterelnök urral kell, hogy beszéljek.

— De én most nem érek rá, — mondta a miniszterelnök — várjon.

— De nem addig vana, mert várnicsak várnék, hanem nagyon éhes volnék.

Széll Kálmán jóízűt nevetett s beküldte a székelyt a konyhába, ahol az étel-ital mellett el is maradt nyugodtan s várt. Vacsoránál ült a miniszterelnök, amikor eszébe jutott a székely s behívta. Fontos dolga volt az atyafinak s nagy körültekintéssel mondta el, mi minden nem történt vele, s hogy ő rajta egyes-egyedül a tekintetes miniszterelnök tudna segíteni. Széll Kálmán megnyugtatta, hogy elintézi a dolgát, de a székely nem mozdult.

— No, van még valami kívánsága? — kérdezte a miniszterelnök.

— Vóna, instálom, zokon ne essék. Elfogyott a pénzem, hát megemberelhetne a tekintetes ur öt korona kölcsönrel. Adok írást róla.

A miniszterelnök odaadta az öt koronát s így szólott:

— Írást ne adjon róla, megbízom én a székely becsületben.

És nem is csalódott a székely becsületben.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** e hó 10-én Hollaky Arthur főispán elnöklése alatt tartotta meg havi rendes ülését, melyen az összes havi jelentéseket tudomásul vették. Az alispán jelentéssel kapcsolatosan főispánunk a Bögöz község határára látott arankára hívta fel az alispán figyelmét. A főorvosi jelentésnél pedig Mező Ödön dr szólalt fel a hökhurut (szamárköhögő) tartóssága miatt. Főispán a házról-házra való vizsgálatot tartja szükségesnek, mivel legtöbb helyen eltitkolják a betegségeket. Igen érdekes volt az árvák pénzének tökékmát adója ügyében a tisztifőügyész és Roediger p. ü. ig. helyettes között. Ennek során főispánunk kijelentette, hogy numerosokról és árvák ügyéről van szó, hol tehát vedni nem szabad. Minek alapján tehát a jövő év elejé részletes jelentést tesz a pénzügyigazgatóság. Ismét igen sok dologi végrehajtás elrendelését kérte a pénzügyigazgatóság, a melynek rendjén a tisztifőügyész kijelentette, hogy az ingatlan árverések elrendelésénél óvatosan járjon el a bizottság, mert közelebből is neki 38 koronára költése volt s mivel az eladásra került ingatlan senki sem vette meg, ő neki kellett a koronák megvásárolja. Kötelességszerűleg bejelentette a főispán ü. igazgatóságának s kérte költségei kifizetését a birtokátadása fejében, de erre az nem volt hajlandó. Sziklay P. Gyula tanfelügyelő bejelentette Péter Károly szentgyebázsoláhfalvi róm. kath. tanító panaszát állásából történt elmozdítás miatt. Illetékes elbírálás céljából — minar a den vélemény nyilvánítása nélkül — a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjesztik. — A bizottság elnökének meg azt is, hogy a bizottság Baláson felfelmerült azon hír, mintha az Erkeken kiadott száj- és körömfájás következménye folytán ott a gyermekek elkapták volna a szájfájást, — hatá illetékes helyről vett felvilágosítás szerint — nem bizonyult valóságnak.

— **Egy tehetséges fiatal disztó szobrász** és agyagiparos, Filep Dezső telepedett le városunkban, hogy e téren Magyar- és Németországban szerzett tapasztalatait értékesítse. Műtermét a szakiskola közelében nyitotta meg s legközelebb egy állandó kiállítást rendez be, a hol ebédlő, szalon és hálószoba kályhák, kandallók, takaréktűzhelyek, lakások és nyilvános helyek díszítésére szolgáló szoborművek állítatnak ki. A raktáron levő és eladásra szánt díszitmények már is megtekinthetők Filep műtermében. Az érdeklődő közönség kíváncsi szíves figyelmét felhívjuk e székely származású fiatal szobrászra, aki ernyedetlen munkálkodással — kellő támogatás mellett — szép sikereket érhet el az agyagipar fejlesztése körül.

— **A homoródlándi kaszinó** is megünnepelte Kossuth születésének 100. évfordulóját. Az oklándi örmötüzet gyujtnak megelőző estén. 19-én pedig istentisztelet lesz az unitár. templomban. Ezután a kaszinó előtti téren emlékünnepelet tartanak a polgári zenekar közreműködésével, hol Pál Ferencz lelkész mond alkalmi beszédet.

— **A városi képviselő** e hó második felében rendkívüli közgyűlést tart, melyen a városház és vágóhid építésének ügye is napirenden lesz. A városház meglevő tervezete, a törvényhatósági bizottsági határozat szerint — jóváhagyást nyert. Ugyszintén a Galter mérnök által készített vágóhid tervezetét is elfogadta az erre kiküldött bizottság.

— **Az Udvarhelyvármegyei Múzeum-Egyesület** e hó 10-én d. u. teljes csendben, minden felűnést kerülve, tartotta meg alakuló közgyűlését Damokos Andor dr. vármegyénk allspánja elnöklése alatt, akinek érdeme, hogy ezen szép irányú egyesület városunkban létesült. Az új egyesület megválasztotta tisztikarát is hatévi időtartamra. A választás eredménye a következő: Elnök: Jung-Cseke Lajos. Alelnök: Sándor Mózes. Múzeumi igazgató: Csehely Adolf. Titkár: Pálmay József. Jegyző: Embery Árpád. Könyvtárnok: Dóza Jakab. Pénztárnok: Szabó András. Ügyész: Valentsik Ferencz dr. Ugyanekkor választotta meg az egyesület 30 tagu választmányát is; tagjai a következők: A) Helybeliek: 1. Ádám Albert. 2. Becsek Aladár, 3. Betegh Pál, 4. Bod Károly. 4. Farczady Lajos. 6. ifj. Galter János, 7. Gönczi Lajos, 8. Harsia Jusztinián. 9. Kovács János, 10. Lukinich Imre dr, 11. Nosz Gusztáv, 12. Pap András, 13. Persián János, 14. Solymossy Endre, 15. Solymossy János, 16. Solymossy Lajos dr, 17. Soó Gáspár, 18. Spaller József, 19. Spanyol Pál. 20. Szabó Gábor, 21. Varga Károly, 22. Wirker Ernő. B) Vidékiek: 1. Borbély Sámuel (Székelykeresztur). 2. Boros Zsigmond (Homoródmás). 3. Bőjthe Béla (Felsőófalva). 4. Ferenczi Lajos (Felsőrákos). 5. Máthé János (Vargyas). 6. Péter

(Homoródvárosfalva). 7 Szent Bálint 8. Vikár Béla (Budapest). Alapszabályok a vármegye alispánja, főjegyzője, főlevélfőszámvivője képezik a felügyelő bizottság. Az ifju egyesület, mely nemcsak a megalapításának gyűjtését tűzte ki céljául, hanem körébe vágó tudományágakat népszerűsít, akarja, működését azzal kezdi meg, hogy hó 5-én nyilvános felolvasó ülést tart, olykor, mely alkalmas lesz a társasági iránt való érdeklődést fokozni. — Ezalkalommal elismeréssel említsük Balásy Dénes fővárosi tanárnak is, aki előtt néhány évvel épen a „Székely-Udvarhely” alapítását tette meg javaslatát egy vár-muzeum létesítésére. Hála alispánunknak, az eszme testet öltött s reméljük, hogy a vezetők ügyszeretetével diadalhoz is jut.

Városunk közs. elemi iskolája újabb előadás tárgyát fogja képezni. A vallás- és köznevelési miniszter ugyanis azt a határozatot, mely a városi iskolánk a barompiaczi téren építtetését helyesen — megsemmisítette, mert a köznevelési bizottság által annak idején kiküldött a bizottság a megjelölt barompiaczi területet a köznevelési bizottság tekintetéből és a nagy távolság miatt a háziorvos nem találta.

A helységnevek életbeléptetése. Segesváros képviselőtestületének f. hó 6-án tartott ülésében hirdette ki Walbaum Frigyes polgármester a belügyminiszternek idején a helységnevek megállapítására vonatkozó 16698. számú rendeletét. A rendelet tudomásul vétele után Balthes Gyula képviselőtestületi tag és a képviselőtestület elnöke a „Schässburg” nevet s a polgármesterhez, hogy a határozatok között szándékozik a város új nevét a használatban átvinni? A polgármester határozottan kijelentette, hogy ő ebben a kérdésben szigorúan ragaszkodik a törvényhez s ennek megvalósítását követelni fogja az alája rendelt tisztviselőktől is. S ezzel a régi „Schässburg” hivatásnak átváltozik Segesvárra.

A régi sós fürdő. A Gergely Ferenczalapított sós fürdő vizét a fürdőtulajdonosok megvizsgáltatta dr. Hankó Vilmossal, a kiváló orvosszakként. Első fürdői szaktekintélyünk a következő véleményt adta a fürdőről: A székelyudvarhelyi Gergely Ferencz-féle sós fürdő vize egyike a legértékesebb sós vizeknek; a vízben a konyhasó mellett fontos alkotórészek: a sós vizekben szokott kalcium, sok szabad széndioxid és az ugyancsak sok szénhidrogén. A víz Európa vasban leggazdagabb vize közé tartozik. A fürdő — a melynek használatát a tapasztalat szerint a csúszos és ízületi betegségek, aranyeres bántalmak, női betegségek, izzadási zavarok, a görvéllyel és bőrbántalmakkal gyógyultak: a legnagyobb mértékben méltó orvosok figyelmére. Az elemzésre való vizet a fürdő mellett bizonyítottan tanúsága szerint a városi bizottság néhány tagjának jelenlétében merítették, és csomagolták. Budapest, 1901. szeptember 6-án. Dr. Hankó Vilmos, a budapesti II. ker. áll. főreáliskola kémia tanára, a Magyar tud. akadémia tagja. Igazán kár, hogy a város ehhez a gyógyfürdőhöz vezető utat nem helyezte jobb karba s ez által nem jár az áldozatos tulajdonos kezére. A ki új épületeket emelt a fürdőtelepen s másképpen is mindent megtesz, hogy a közönség jogos igényeit kielégítse.

Egy nyolczvannégy éves életunt. Nyolczvannégy évig húzta az élet igáját az öreg Özsztó József Tibódban. Nyolczvannégy évig küzdött az élet nyomorúságával, nem csoda ha megunt. Az öregséggel járó tehetetlenség s a megilletéssel járó hova-tovább sulyosbodó gondok egy elkeserítették a szegény öregot, hogy szerdán felakasztotta magát. Mire hozzátartozói megtalálták, már ki is szenvedett s a sürgősen megkezdett orvosrendőri vizsgálat már csak halálát állapította meg.

Háromszékiek a tagosítás ellen. A tusnádi székely kongresszus utóhangjaként folyó hó 14-ikére Kézdivásárhelyre népgyűlést hívtak össze: Rápolthy Gábor, Hadnagy Károly, Biró Károly és Szentiványi Árpád dr. A kibocsátott felhívás azt mondja, hogy a tusnádi kongresszus nem kívánta a tagosítás megszüntetését. A tagosítások és arányosítások keresztülvitele a jelenlegi törvény szerint pedig sérelmes. Ez ellen kíván a népgyűlés fellépni.

„A Mi Lapunk” Magyarország összes iparosainak érdekeit szolgáló heti közlöny s az ipar- és kereskedelem hivatalos lapja. Megküldik mindenkinek, aki beküldi címét: „A Mi Lapunk” kiadóhivatalának Szegedre.

A törvényhatósági utmesterek érdekében a kereskedelemügyi m. kir. miniszter igen humanus körrendeletet bocsátott ki az összes vármegyei és városi törvényhatóságokhoz, melyben a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnökkel egyetértőleg megállapítja, hogy a tvh. utmesterek (utbiztosok) a tvh. segéd- és kezelőszemélyzethez tartoznak s így hivatali állásuk e minőségéből kifolyólag, valamint emberbaráti és méltányossági tekintetből és szintugy a közszolgálat és egyöntetűség érdekében kívánatosnak mondja, hogy nevezettek és családjaik nyugdíjazására és végkielégítésére vonatkozó szabályok megalkottassanak. Felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy e tekintetben mielőbb hozzájárulást nyújtsanak s egyben az utkaparók-nak kellő határozatokat s egyben az utkaparók-nak is munkaképtelenség vagy bekövetkezett aggkor esetén, valamint hátrahagyott családjaik ellátásáról is gondoskodás tétessék.

Tanítók figyelmébe. A Poppov Péter kir. tanfelügyelői tolnok által szerkesztett „Munka-napló” vezetése a községi és az összes felekezeti iskolák részére ezután is kötelező. A „Munka-napló” lapunk kiadóhivatalában sajtó alatt van és finom fehér papírra nyomtatva darabonként 1 koronáért beszerezhető. — Az áll. elemi iskolai tanító urakat szintén értesítjük, hogy a tananyag beosztására igen czélszerű nyomtatvány készült kiadóhivatalunkban s az már most kapható. Tan-díjnyugta és mulasztási megintés 100 kiszakítható lappal ugyanitt raktáron van. — Temesváryné Czukrász Róza: „A magyar gyermek első könyve” (magyar ABC és olvasókönyv) a phonomimikai módszer szerint, Tull Ödön festőművész rajzaival megjelent és lapunk kiadóhivatalában kötve 50 fillér-ért kapható.

A katonai jelentkezési szabályok módosítása. Folyó évi október hó 1-étől a tartalékosok, póttartalékosok és tartósan szabadságoltak a tényleges szolgálatból kilépésük, a katonai kiképzetés vagy a fegyvergyakorlat után az eddigi 14 nap helyett már 8 napon belül tartoznak a tartózkodási hely községi előjáróságánál jelentkezni. A jelentkezések nyilvántartásba vétele is változik október elsején. A havi tartózkodási változási kimutatások a jövőben nem vezetendők, hanem ehelyett minden jelentkezésről egy tartózkodási jelentkezési lap állítandó ki, a melyek minden hó 10, 20. és utolsó napján összegyűjtve a járási főszolgabírákhoz, illetve a had- és honvédkiegészítő parancsnoksághoz küldendők.

Tisztviselők érdeke.

Jegyzői gyűlés.*

Az udvarhelymegyei jegyzői egylet a kör- és községi jegyzők nagyszámu részvételével augusztus hó 24-én a vármegyeház nagytermében közgyűlést tartott.

A közgyűlésen részt vett Damokos Andor dr alispán és Demeter Lőrincz dr központi főszolgabíró is. A közgyűlés érdekességét nagyban fokozta az a körülmény, hogy az egyesület agilis elnöke, Gálffy István megnyitó beszédében részletesen foglalkozott a jegyzők bajaival.

Az érdekes megnyitó beszéd így hangzott: Tisztelt közgyűlés!

Legközelebbi gyűlésünk után egyletünket érdeklő nevezetesebb esemény nem történt s azért elnöki jelentésem keretében általánosabb dolgokkal foglalkozom talán, minővel eddig telve volt jelentésünk, de időszerűnek és szükségesnek is tartom azt akkor, midőn minden intézmény sorompóba áll helyzete, életviszonyai érdekében; de tesszem ezt azért is, mert az egylet belétele vonatkozó mindennemű ügyek a tárgysorozat rendén elő fognak fordulni s ismétlésekre adnék okot ezeknek elnöki jelentésemben való foglaltsával s megvonnam az időt azon üdvös és szükséges eszmecserétől, melyet szándékom van megvitatni stagnáló, gyarló helyzetünk javítása érdekében, most ha mi magunk nem találunk arra az eddigieknél egy alkalmasabb módot, láthatjuk, hogy talán senkink sincs, a ki szívből eredő erős akarral foglalkozzék a községi és körjegyzők helyzetének javításával.

Midőn pedig ezen eszmecserére felhívom a t. közgyűlés minden egyes tagját, legyen szabad előrebocsátanom egy kis rajzot a jegyzők életéről, melylyel röviden bevezessem a jegyzői intézmény keletkezéséről a mai napig mindinkább ki-

élesedő azon visszasságokat, melyek hova-tovább inkább veszélyeztetik megélhetésünket, pedig bizonyításra nem szorul, a letűnt egész ezredéves mult igazolja, hogy a népszerítő szervek között igen fontos, elkerülhetetlen a jegyzői intézmény. Nem kell erre példákkal hivatkozni, hisz ismerte a IV-ik Béla korabeli dicső ősmagyar es ismeri azt ma az utolsó napszámos; mert ha instanciát kellett írni a dultóhoz, a Guberniumhoz, vagy kontraktusra lépett, azt igazán csak a falusi nótárius tudta megírni, ha adása fizetni nem akarta tartozását, azt csak a jegyző tudta megelégedése szerint elintézni, ha terméketlen az esztendő, jegyzőjének kell vetőmag, inségsegély, vagy más mentő eszközöz folyamodni. Ha gyermeke születik, vagy házasodik, ha haláleset áll be, a jegyző anyakönyvvezetőjével kell intézni azt és még sok egyéb fontos ügyes-bajos dolgai intézésén kívül — sajnos — a jegyzőnek kell a nyomasztó teherként nehezede adókat kivetni és be is hajtani; szóval a jegyző a nép életével születésétől haláláig annyira össze van nőve, hogy azt onnan kivenni lehetetlen.

Ezen természetszerű szoros kapocs adná meg az igazi magyar jegyző népszerűségét, a mi — fájdalom — leggyakrabban nem valódi s legtöbbször ma már hiányzik s vajjon miért van ez? A jegyzői kar anyagában van-e a gyengeség, vagy a népben hiányzik a szeretet, a tisztelet-érzés? Bátran felelhetek, hogy egyik fél sem oka a mai vissza helyzetnek, hanem ilyen a kor s míg a magas kormány alaposabban — leszállva magas trónusáról ide a népelebe — körültekintően nem vizsgálja a mai kor rendszerét és azon nem könnyít, addig alkothatnak munkástörvényt, rendezhetnek gazdasági mentő akciókat, a valódi cél elérve nem lesz, mivel a jegyző ezerféle munkájával ugy el van foglalva, hogy azt sem tudja, mi a kötelessége; a különféle méltánytalan adót kivetni és azt az utolsó falat kenyérnek való elvételével neki is kell felhajtani, tehát nincs módja, hogy ezen üdvös törvényeket a nép szívébe oltsa s a nemes akciókra előkészítse, részben pedig a végrehajtói szigor a nép bizalmát is rontja a jegyzővel szemben s így történik meg azon eset, hogy midőn a vármegye tiszteletreméltó vezetői a nép jólétéről gondoskodva kedvezményes áru lenmagot kerestek — azt csaknem erőszakkal lehetett elvettetni; midőn a lengyárról s a hadgyakorlatoknak megyénkben való megtartásáról volt szó, gunyosan mosolygott az atyafi s talán nyomorúságában mondotta: megint a jobb pártra akarnak csálni, pedig ha meglesz is a gyár, a németnek lesz haszna! Mikor kedvezményes áron vetőmagvételre felhívást kap, annak elfogadásától idegenkedik, mert fél, hogy adót vetnek reá érte. Tehát ezen körülmények igazolják, hogy nincsen elég ideje a jegyzőnek a népközlésére, ámbátor a lelkesz urak és tanító urak is eléggé fáradoznak oktatásaikkal, de a bizalom sem lévén mindenütt teljes, a legtöbb jóakarát és atyai gondoskodás teljes eredményre nem vezet.

Sokan sokat és szépen irtak arról, hogy miként lehetne ezen helyzetet legalább szanálni; legközelebb a „Székely-Udvarhely” laphasábjain is egy kartársam feljajdult, teljesen indokolt keserűsséggel magunkat vádolva, de én arra ezen jó barátomnak kosorus költőnk szavaival válaszolok:

„Nézd a világot: annyi milliója
S köztük valódi boldog oly kevés.
Ábrándozás az élet megrontója,
Mely kancsalul festett egekbe néz.”

Igen, ábrándozás csak a mi helyzetünk javítása és éppen azért, míg az áramlat alulról és felülről egyformán meg nem indul, mi vajmi keveset tehetünk; igazolja ezt egy emberöltő, mely alatt mi és elődeink mindent megmozgattunk, de nagyon keveset tehattunk s az eredmény bizony csekély lett.

A vármegyék intéző körének s az országgyűlési képviselő uraknak kellett volna, kellene most a közigazgatás egyszerűsítésénél, a közigazgatás államosítási eszméjénél a népet és jegyzők helyzetét kiválóan mérlegelni és a helyzetet könnyebbé, elviselhetőbbé tenni.

Hisz mi a jegyző élete? Igazán nyomorúság igazolja ezt a mult, igazolja a jelen. Ha robotmunkaként felületesen végzi teendőit, nem törődve a nép közigazdasági viszonyaival, hogy magának és családjának csekély vagyont szerezzen, a nép ellenszenvét érzi uton-utfélen, még a koporsójánál is azt suttogják: eleget összeszedett a nép zsirjából, bár korábban elpusztult volna... Ha nincsen kellő anyagi ereje, a silány 800 koronából csak tengeti életét s ha ártatlan tollvivőként meg

* Tárgybalmaz miatt késett.

Szerk.

huzza magát, minden falusi kupaktanács akaratának aláveti magát (miként sok helyen így akarnák) s szerényen áttengeti életét, mikor meghal, szánja az egész világ s azt mondja: nem volt életrevaló. Ha népének s azon intézménynek, melynek tagja, becsületére akar válni s munkálkodni tisztességgel, a társadalom kívánta módon és helyen megjelenik, hogy ez által munkás és erkölcsös élete mellett tekintélyre vergődve, népének igazságos követelményeit biztosabban, boldogítóan valósíthassa. él a közjóért, tehetségéhez mérten jótékony céloktól nem vonja meg zsebét, halálakor mondja meg a nagyharang, hogy az anyagi tehetség csak látszat volt és erőltetés, mert az utódok vagyon-talan és védtelen maradtak.

Van-e tehát a társadalom egész rétegében olyan testület, mely annyira elhagyatva, annyira megfeledve és oly súlyos terhek alatt senyedjen? Nincs s ha van — a mint már jelentkezett is olyan állat egy falusbíró személyében — a ki mindezekre röviden azzal felel, hogy a kinek helyzete nem tetszik, nincs a nyakához kötve s lódlón onnan, vagy utilaput kötetni szeretne a talpa alá, az nem érdemli meg az ember nevet, mert az ember gondolkodik és okos észszel meggondolja még a féreg hivatását is. Pedig bizony hivatása van a jegyzői intézménynek; szép és nemes, olyan, minő másnak nincsen: élni a nép között, boldogítani őket és boldogulni velük.

Ha a jegyző rá érne gondolkozni azon, hogy az a jó nép minő utat válasszon a gazdaságban, szórakozásában, kereskedésében s több eféle dolgokban; ha ezerféle dolga engedné, hogy teljesen a népelettel foglalkozzék s a multból vont tapasztalatokkal a jövőben vezesse, nem pedig anyakönyv-vezetés és adóhajtással, adókövetéssel és mással kizozza népét, kinlódják, melyek mind szép munkaterek elkülönítve segédjegyzőségekként, úgy meg vagyok győződve, erős a hitem, hogy egy jobb kor, egy szebb jövő virradna ránk.

Erre nézve és nem más mozgalomra hivatok fel jó barátaim, kartársaim. Erre nyerjük meg a vármegye intézői és képviselőink útján a magas kormányt, karöltve más vármegyékkel, szeretettel, irigység nélkül munkálva, nem keseregve azon, hogy más testületek boldogulnak s mi mellőzve vagyunk. De ebben az egylet minden tagjának munkálkodni kell kisebb-nagyobb mértékben, anyagi s egyéb áldozatokkal s akkor talán el fog jönni azon kor, mely után buzgó imádság epedez nemcsak százezer jegyző, hanem a nép ajkán is.

Az elnöki megnyitót általános tetszéssel fogadta a gyűlés.

Ezután egyleti jegyzőnek egyhangulag Csomor Gábor farkaslaki jegyzőt választották meg.

Választás volt a tárgysorozat következő pontja is; a Ráduly Sándor halálával megüresedett nyugdíj választmányi helyet Máté Jánossal töltötték be.

Nagyobb eszmecserére szolgált a jegyzői nyugdíjgyűlés alapszabályainak módosítása. A vitában részt vettek Damokos dr alispán és Demeter dr főszolgabíró is. Az ajánlott módosításokat a közgyűlés elfogadta.

Elfogadta a gyűlés a magánmunkálatokról készített szabályzatot is. (Jövő számunkban közöljük. Szerk.)

A jövő évi költségvetés és előirányzata egy következő gyűlésre maradt.

Az egyesület vagyonából mint hátrálék 1606 korona van kinn s ennek mielőbbi sürgős felhajtására az alispánt kérték fel.

A gyűlés az alispán és főszolgabíró elzetése közben oszlott szét.

Közgazdaság.

Felhívás. Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület f. évi szeptember hó 30-án, Székelyudvarhelyt üsző- és ezzel kapcsolatosan gazdasági gépkiallítást rendez. Kiallíthatnak udvarhelyvármegyei nagy- és kistenyésztők 1—3 éves magyar-erdélyi fajta üszöket. Az 50 holdon felüli birtokok diszoklevéllel, a kisebb birtokok pénz-díjjal is jutalmaztatnak. Díjak: I. díj: 3 évesek 25 K, 2 évesek 25 K, 1 évesek 25 K; II. díj: 3 évesek 20 K, 2 évesek 20 K, 1 évesek 20 K; III. díj: 3 évesek 10 K, 2 évesek 10 K, 1 évesek 10 K; IV. díj: 3 évesek 3 drb á 5 K=15 K, 2 évesek 2 drb á 5 K=10 K, 1 évesek 2 drb á 5 K=10 K. A gépkiallítás kapcsolatos ekeversenyre meghívtnak az ország összes gépgyárosai, illetve kereskedői. A kiállítás célja a székely néppel megismertetni azon gépeket, melyeket kisgazdaságában sikerrel használhat, másodsorban a

gépgyárosoknak módot nyújtani, hogy piacot hódítsanak. A kiállítás főleg a kisgazda szükségleteit képező gazdasági gépekre szorítkozik, u. m.: kerülő, de főleg fordítható hegyi ekékre, továbbá boronák, extirpátorok, kukorica- és repavetők és kapálók, szecskevágók, darálók, konkolyozók, morzsolókra. A kiállítók diszoklevéllel jutalmaztatnak. A gépkiallítás fedett és zárt helyiségben lesz. Az üszők kiállítási helye a helybeli vásártér. Mindennemű bejelentés Hlatky Miklós gazdasági egyleti titkárnál történik. A gépek beküldésének végső határideje szept. 28. s azok a gazd. egylet címére Székelyudvarhelyre küldendők. Székelyudvarhelyt, 1902. augusztus hó 27. Az elnökség.

Hivatalos rész.

Honvéd lövésár. A marosvásárhelyi 9-ik honvéd huszárezred lövésárának beszerzése céljából folyó évi szeptember és október hónapokban pótlóvásárt tart a következő helyiségekben: Szeptember 19-én d. e. 8 órákor Maros-Vécse, 11 ó Rátosnyán; 20-án d. e. 5 ó. 30 p. Szászrégenben, 8 ó. 30 p. Gernyeszegen; 21-én d. e. 9 ó. Mező-Tóháton; 22-én d. e. 8 ó. Alsó-Zsukon, d. u. 2 ó. Bonczhidán; 23-án d. u. 7 ó. és d. u. 2 ó. Szamosujváron; 24-én d. e. 9 ó. Czegén; 25-én d. u. 2 ó. Szurdokon; 27-én d. e. 8 ó. Marosvásárhelyen és d. u. 3 ó. Marosszentgyörgyön; 28-án d. e. 9 ó. Marosvásárhelyen; 29-én d. e. 9 ó. Tövisen; 30-án d. e. 8 ó. Segesváron, d. u. 2 ó. Köhalomban; október 1-én d. e. 8 ó. Vargyas községben; 2-án d. e. 7 ó. Kézdivásárhelyen, d. u. 2 ó. Sepsiszentgyörgyön; 3-án d. u. 1 ó. Csikszeredában; 5-én d. e. 9 ó. Fogarasban és 7-én d. e. 8 ó. Szamosujváron. Pótlóváknak 4 és fél évet betöltött s 7 évet meg nem haladott 158—166 cm. magas, jól táplált, ápoltságú és jó testalkatu lovakat fognak felavatni. Minden egyes elővezetett lóról a szabályszerű „Lólevél” készen tartandó. (13034—902. alisp. sz.)

Katonai élelmezés. A cs. és kir. 12-ik hadtest hadbiztossága az alábbi állomásokon elhelyezett csapatok élelem szükségleteire nyilvános tárgyalást hirdetett. E szerint folyó évi október 6-án Nagyszébenben a cs. és kir. hadtest hadbiztosság hivatalos helyiségében Nagyszén, Fogaras, Medgyes és Székelyudvarhely, 7-én Gyulafehérváron az élelmező raktárnál Szászváros és Erzsébetváros; 8-án és 9-én Brassóban az élelmező fiókraktárnál Botfalva, Szent Péter, Hóltővény, Földvár, Feketealom, Keresztényfalva, Vidombák és Rozsnyó; 13-án Kolozsváron az élelmező raktárnál Marosvásárhely és a hozzátartozó sátorláb, valamint Besztercze kiszolgáltatási állomások számára. A kizárólagosan írásbeli ajánlatoknak 1 koronás bélyeggel ellátva, a megjelölt napokon és hivatalos helyiségekben legkésőbb d. e. 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezni. (13286—992. alisp. sz.)

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 12939., 13023., 13024., 13144., 13321., 1333., 13376—902. alisp. sz. Székelyudvarhely város polgármesterének és valamennyi község elöljáróságának. Közhirűtetél végett értesitem, hogy Homoród-Keményfalva község sertésállományában járványosan uralgott sertésvész; Zsombor és Petek község bivalállományában uralgott bivalvész; Medesér és Dálya közs. sertésáll. járv. uralgott sertésvész megszűnt és az ezekre vonatkozó zárlatok feloldattak. Ellenben Homoródszentpéter község bivalállományában a bivalvész; Erked község szarvasmarha állományában a ragadós száj- és körömfájás járványosan fellépett s a községi zárlatok elrendeltettek. Székelyudvarhelyt, 1902. szept. 11-én Dr Damokos, alispán.

Elvesztett és felfogott állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 11976., 12685., 12893. 13103—902. alisp. sz. Valamennyi község elöljáróságának és Székelyudvarhely város polgármesterének. Közhirűtetél végett értesitem, hogy ülkei Péter Tamásnak a havasi legelőről 1 drb 2 és fél éves üszője (kékszőrű, villás-szarvu, nyakán kötéllel felkötött csengővel); Kalapács Péter János zetelaki lakosnak az ottani „Hargita” nevű dűlőből 1 drb 3 éves, fehérszőrű és szarvu ökre (két szarva között a fején egy kis helyen fakó szőr) m. hó 7-én; a felsőrákosi csordából pedig egy 12 éves, sötét pejkancza elveszett. Ez utóbbinak bal-lapoczkáján F. bélyeg és a nyakán harang van. Muzsna község marhalegelőjén f. é. aug. 26-án 1 drb 3 éves bivaltehen felfogott. Bélyegtelen, jobb füle bálul ájasan van kivágva. Székelyudvarhelyen, 1902. szept. 6-án. Dr Damokos, alispán.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Eladó a Benkő-féle ház a Kossuth végén levő vámon kívül levő lepen. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóban nyerhető.

Hevesi görögdiénye teljesen érett — jutányos áron kapható J Á N O S fűszerkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székelyudvarhelyt, Fernengel Gyulánál kapható.

FRISS FAGYLALT és legfinomabb rász-sütemények **György csukrázatában** Székelyudvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

KOCSIK kiváló minőségben áron állandóan kapható **Albert Péter** kovácsmesternél Székely-Udvarhelyt. Használt kocsikat becsérél és kijavít.

=PÉNZ=

kölcsönök leggyorsabb és legolcsóbb eszköze

házakra, földekre

4 $\frac{1}{2}$ %-os kamat mellett **50 évre** is zárolag **utólagos** jutalék-fizetés ellenében, ugyisint **köz- és magántisztviselőknek, katonatiszteknek, iparosoknak és minden hitel-egyennek** diszkrétan eszközöl hitel.

SOMOGYI BANKIRO

bej. czég
Budapest, VI. ker., Próféta-utca
(Válaszbélyeg csatolandó).

Faeladási hirdetés.

A bogárfalvi közbirtokosság tulajdonképező és Oroszhegy község határában „Tartód” nevű erdejében szálalás útján kihasználásra törzsensként lebélyegzett fenyő és bükkfa készlet, mely a közm. kir. járási erdőgondnokság hivatalos becslése szerint 2000 m³ fenyő 2137 m³ bükk müfát és 32064 m³ bükk tűzfát tartalmaz **1902. évi szeptember 15-én délelőtt 10 órákor Bogárfalva község házában** nyilvános árverés és zárt írásbeli ajánlat együttesen el fog adatni.

Kikiáltási ár 12019 K, azaz Tizenkétezer-tizenkilencz korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Árverezők kötelesek a kikiáltási ár százalékát az árverést vezető kezéhez pénzben vagy óvadékképes értékpapírral az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlathoz mellékelni.

Kihasználási határidő a szerződés aláírása napjától számított öt év.

A részletes becslési és árverési felhívás a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál (Székelyudvarhelyen) és alólíróknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Bogárfalva, 1902. évi augusztus 30-án.

1—2
NYISZTOR JÁNOS
birtokossági elnök

Faeladási hirdetés.

A korondi közbirtokosság tulajdonát képező 93.35 kat. hold kiterjedésű „Sugó” nevű erdejének bükkfa készlete, mely hivatalos becslés szerint 3514 m³ müfát és 6437 m³ tűzifát tartalmaz, **1902. évi szeptember hó 29-én d. e. 9 órakor Korond község házában nyilvános szóbeli árverés és zárt írásbeli ajánlat útján részletekben vagy egytesen el fog adatni.**

Kikiáltási ár összesen 8025 K, azaz Nyolczezerhuszonöt korona.

Árverezők kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát az árverést vezető kezéhez kész-

pénzben, vagy óvadékképes papirokban az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlathoz mellékelni.

Utóajánlatok el nem fogadtnak és becsértéken alól a fa el nem adatik.

A részletes becslési és árverési feltételek Székelyudvarhelyen a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alólirotnál megtekinthetők.

Korond, 1902. szeptember hó 1-én.

2—3

NAGY ISTVÁN,
birtokossági elnök.

HIRDETMÉNY.

Közhirre teszem, hogy K.-Keménfalva közbirtokossága erdejéből kiszakított 79.6 hold ösfenyő-erdő faterméke

folyó hó 24-én délelőtt 9 órakor

K.-Keménfalva község házában nyílt árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 40000 korona. — Feltételek helyben megtekinthetők.

K.-Keménfalván, 1902. szept. 12.

Gálffy István,
k. jegyző.

1—2

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der „Schweizer-Apothek“
in A. Fährley in Pragrad
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebbi bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szeliden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájróthadások s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, közhányt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kártyákban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálla, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll, Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatás nélküli hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierr (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár“ Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárában és Bécsben Hradi L. gyógytárában.

Árverési hirdetményi kivonat.

Székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint megyei hatóság közhirre teszi, hogy Fülöp Móréghajtatónak ifj. Balácsi Sámuel végrehajtott elleni 200 K tőkekövetelés és jár. végrehajtási ügyében a bethlenfalvi 94 sz. pható 177 hr. sz. ingatlan 4 K, 178 hr. sz. Székely 20 K, 179 hr. számú ingatlan 320 K, 391 mu ingatlan 4 K, 401 hr. sz. ingatlan 4 K, sz. ingatlan 4 K, 406 hr. sz. ingatlan sz. ingatlan 24 K, 408 hr. sz. in- 26 K, 832 hr. sz. ingatlan 16 K, 833 hr. ingatlan 12 K, 851 hr. sz. ingatlan 12 K, sz. ingatlan 14 K, 1022 hr. sz. ingatlan 1023 hr. sz. ingatlan 20 K, 1175 hr. sz. 40 K, 1176 hr. sz. ingatlan 16 K, 1177 ingatlan 12 K, 1316 hr. sz. ingatlan 24 K, sz. ingatlan 14 K, 1963 hr. sz. ingatlan 1997 hr. sz. ingatlan 24 K, 20521 hr. sz. 8 K, 2150 hr. sz. ingatlan 16 K, 2151 ingatlan 10 K, 2228 hr. sz. ingatlan 42 K, hr. sz. ingatlan 36 K, 2440 hr. sz. ingat- K, 2478 hr. sz. ingatlan 12 K, 26146 hr. ingatlan 6 K, 265522 hr. sz. ingatlan 4 K, 1 hr. sz. ingatlan 4 K, 275216 hr. sz. in- 2 K, 275228 hr. sz. ingatlan 6 K, 280122 ingatlan 4 K, 2872 hr. sz. ingatlan 14 K, hr. sz. ingatlan 22 K, 2874 hr. sz. ingatlan 3270 hr. sz. ingatlan 2 K, 3271 hr. sz. an 2 K, 3272 hr. sz. ingatlan 4 K, 3527. ingatlanra 6 K, 3528 hr. sz. ingatlan 4 K, hr. sz. ingatlan 4 K becsértékben megállakikiáltási árban az árverést elrendelte és a fennebb megjelölt ingalanok 1902. évi december hó 13-ik napján d. e. 9 órakor Bethlenközség házában megtartandó nyilvános ár- en a megállapított kikiáltási áron alul is el- ni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat- becsárának 10 százalékát készpénzben vagy ellenértékpapirban a kiküldött kezéhez szítani.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi ható- Székelyudvarhelyt, 1902. július hó 14-ih hitelán.

Dr. GRANDPFIER,
kir. tszéki egyes bíró.

ruha

jelzéséhez.

kivarráshoz.

gen jól használható pocsétnyomo- mak és bélyegző festékekhez.

Minden névre kaphatók 1 ko- ronáért.

DIADAL magyar rug- gyanta kézi nyomdák

legnagyobb választékban 2 koronától 15 koronáig. — Piros, ibolyakék, fekete stb.

bélyegzőfestékek; „DIADAL” ruggyanta- és bélyegzőfestékekhez használható állandóan festékes párnák.

Keletbélyegzők raktára.

Mindenféle bélyegzők és pocsétnyomók egyházak, iskolák, hiva- talok, községek, magánvállalatok, kereske- dők és iparosok részére a legolcsóbban,

gyorsan és pontos kivitelben beszerezhetők a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában

BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és rajz- szerkesztésében) Székelyudvarhelyt.

Fontos a szülőkre és nyelvet tanulni
óhajtóknak!

Alólirott mint volt
leányneveldei nyelvmesternő
Segesvárról, hol szintén nyelvtanítással
foglalkoztam, áttéven lakásomat Székely-
udvarhelyre:

A francia- és németnyelvből ma-
gánoktatást adok úgy leányok, mint
fiuknak vagy felnőtteknek; úgy a saját
magam, mint a tanítvány szülői lakásán.

Kiváló és könnyen érthető mód-
szeremmel gyorsan és könnyen kitűnő
eredményhez juttatom tanítványaimat,
Nagyon mérsékelt tandíjaim a kö-
vetkezők:

Hetenkint 3 óra tetszés szerint meg-
határozandó időben saját lakásomon, havi
10 korona, tanítvány lakásán 12 korona.

Hogy ha legalább 10-10 tanuló
jelentkezik, úgy külön-külön, fiuknak
és leányoknak vagy felnőtteknek külön
közös esti-tanfolyamot rendezek be akár
német, akár francia nyelvből hetenkint
3 órát havi 4-4 koronáért.

Jelentkezéseket elfogadok lakáso-
mon: Nagysolymosi Koncz Ármán ur
házában, jobbról az emeleten, vagy meg-
hívásra elmegyek a szülők lakására.

Szíves pártfogást kér teljes tiszte-
lettel:

Özv. Pomáriuszné,
sz. Hoch Regina.

Kedvező alkalom a német, vagy francia nyelvet
könnyen, gyorsan és olcsón megtanulni!

Hölgyek
részére
nélkülöz-
hetetlen

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fentartá-
sára legkittünőbb és legbiztosabb a

FÖLDES-féle

Margit Krém,

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot
nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan
és zsírmentes.

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt
eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást,
bőrtakát (Mitesser) és minden más bő-
rbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket,
himlőhelyeket és az arczot fehérré,
simává és üdévé varázsolja.

Legkittünőbb óvszer a nap és szél
befolyása ellen.

Ára: kis tégely 1 kor., nagy 2 kor.
Margit hölgyor (3 színben) 1.20 fillér.

Margit szappan 70 fillér,
Margit fogpép (Zahnpasta) 1 kor.,
Margit arczviz 1 kor.

Számtalan elismerő és köszönő levél!
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes
beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerárban,
drogériában és illatszer-kereskedésben.
Főraktárak Székely-Udvarhelyen,

Hamisi-
tók bírói-
lag üldöz-
tetnek.

Koncz Ármán,
Solymossy János
gyógyszerárakban,

Csodás,
gyors
hatásu.

**LEGFINOMABB DOBÓZOK-
CSONTLEVÉLPAPÍR** **ÉS**
BORITÉKOKBAN

BETEGR PÁL könyv-, papír-, író- és
rajzszekereskedésben

SZÉKELY-UDVARHELYT, KOSSUTH-UTCZA

nagy mennyiség lévén

legolcsóbb árak mellett kapható.

DERZSI ÁRPÁD

épület- és
diszmu
bádigos

Székely-Udvarhelyt

(Szombatfalvi-utca, a kerületi betegsegélyző pénz-
tár mellett), elvállal minden e szakmába vágó
munkálatokat, u. m. *torony- és házfedést,
ócska fedelek kijavítását. Raktáron tart*
mindenféle *konyha eszközöket, házi szükség-
leteket, kertészeti cikkeket és fürdőkáda-
kat.* Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pon-
tossággal teljesít. — *Költségvetéseket díjtala-
nul elkészít.* h—26.

Uj!

Hazai gyártmány!

Elismerő

oklevéllel kitüntetve!

Hazafias **EMKE** a verseny-
köteles- **TÉNTA** képes
ségünk **EMKE** hazai ké-
pártolni **EMKE** szítményt!

5% és 5%
az EMKE az EMKE
javára! **Pecsétviasz!** javára!

Felülmul minden gyártmányt!

Fölöslegessé teszi az eddig használt külföldi
készítményeket!

Eredeti friss töltésben és csomagolásban
Székelyudvarhelyt egyedül:

BETEGR PÁL könyv-, papír-, író- és rajz-
szerkereskedésében kapható.

Legolcsóbb, mert legjobb!

Szám 1593—902. szb.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett Udvarhelyvármegye székelykereszturi járás-
hoz tartozó Etéd község székhelylyel rendszeresített körorvosi állásra ujabban pá-
lyázatot nyitok.

E körhöz a következő községek tartoznak:

Etéd mint székhely 1635, Siklód 1556, Szolokma 655, Küsmöd 684, Kö-
rispatak 226, Bözöd-Ujfalu 725, Bözöd 1222, Martonos 591, Énlaka 695, Tor-
dátfalva 528, Tarcsafalva 843 és Csehétfalva 347, összesen 10179 lakossal.

A körorvos java dalmazása:

1. 1000 korona törzsfizetés.
2. 250 korona utiatalány.
3. Természetbeni szép lakás kerttel.
4. A megyei szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Ezért köteles a szegényeket ingyen gyógykezeltetni, a kör községeit havon-
ként egyszer előre megállapított napon meglátogatni és a járványos betegségek,
valamint más hivatalos kiküldetések alkalmával természetbeni fuvarral vagy annak
megváltási kilométerenkint 20 fillért, ezért a kör községeibe kiszállani, mely al-
kalommal öt más díj nem illeti. S nem hivatalos kiszállás alkalmával azonban
3 korona napi díjt szedhet.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1876. XIV. t.-cz. értelmében fel-
szerelt folyamodványait 1902. évi október 30-ig hozzám nyújtsák be, a később
érkező folyamodványokat nem fogom figyelembe venni.

Székely-Keresztur, 1902. évi agusztus hó 28-án.

1—3

Gálffy Kálmán, főszolgabíró.

KÁDÁR- ÜZLETEMET

van szerencsém a n. é. közönség szí-
ves figyelmébe ajánlani. — *Raktáron*
tartok: boroshordókat, fenyőkádákat
csebreket, kártyákat és dézsákat. — El-
vállalok gyári, raktár- és pinceberen-
dezéseket pontos és szolid kivitelben.
— Javításokat gyorsan és olcsón tel-
jesítek. — Hordók hitelesítését is el-
vállalom. — Szíves pártfogást kérve
vagyok kész szolgálattal:

5—25

Magyari István,
kádár-mester.

„KEGYELET”

disztemetkezési intézet

Székely-Udvarhelyt, a Főtéren

Barcsay Károly

divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint
vidéken legpontosabban, a legegyszerűbb
től a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek
sőt egész udvarok gyászba vonását is el-
vállalja. Hullákat exhumáltat s bárhonna
elszállíttat. Raktárt tart fa- és érc-
koporsókból, szemfödleket, párnák-, szá-
lagok- és egyéb gyász kellékekből min-
dig nagy választékot. Uj gyász kocsi-
fényes felszerelésekkel, testőrök s a
összes temetési személyzet ruházata tel-
jesen magyar. Főelve: olcsó és pontos
kiszolgálás. 27—52.